

Stora och små prestationer på Mt Everest

Utan syrgas:

1924: Utan syrgas, fotspår framför, fasta rep eller sherpas nådde Norton 8 575 m, när han och Sommervell avvek från Norddryggen och traverserade över till *Great Couloir* som sedan delvis bar hans namn. De tog sig så högt som till "gula bandet", Sommervell ca 30 m lägre än Norton.

En suverän prestation för samtiden. Delvis underlättad av en mindre pressande målsättning, då de var ute på rekognoscering.

Om samtiden hade tagit fäste på prestationen och utvecklat den, hade Lhotse, Makalu och alla andra lägre berg kunnat klättras utan syrgas. Och kanske därför även utan att använda betalda bärare (med risk för deras liv/hälsa), då så mycket mindre utrustning hade behövts fraktas up på bergen!

1978: En klassisk expedition m sherpas (ledd av W. Nairz) satte fyra personer med syrgas på toppen av Mt. Everest via South Col-leden (3/5). Habeler och Messner var dock ett ensamt replag (8/5), när de utan att använda syrgas gick från lägret i South Col till toppen och ner, Habeler fick ge Messner lite stöd p.g.a. ögonproblem. Syrgasutrustning fanns från tidigare kvarlämnad på Sydtoppen. Prestationsmässigt ett genombrott.

1980: R. Messner upprepade i stort Sommervell och Nortons ledval från 1924, och fortsatte ovan om deras vändpunkt genom att ta sig ut på nordväggen och därifrån gå till toppen – ett klokt vägval baserat på omfattande kunskap, sin extreme klippklättertekniska förmåga från 60-talet och erfarenhet. Solo, dvs utan andra i närheten på berget. Alpin stil. Nytur. Absolut världsklass.

1984: Geof Bartram, Lincoln Hall, Andrew Hendersson, Tim McCartney-Snape och Greg Mortimer klättrade i expeditionsstil Great/Nortons Couloir. Ett film-team med sherpas dokumenterade en del av expeditionen. Mortimer och McCartney-Snape nådde toppen utan bruk av syrgas. Nytur.

1988: På berget: Robert Andersson, Stephen Venables, Ed Webster och Paul Teare arbetade på berget, klättrade svår terräng mellan 6 500 m och 7 200 m (A3) på östväggen/Kangshung Face. Andersson och Webster nådde upp till South Col, Venables till toppen i fullbordandet av nyturen.

1986: En fantastisk repetition av japanernas (m syrgas) led från 1980 gjordes av Erhard Loretan och Troillet. Pierre Beghin deltog upp till 8 300 m. Troillet och Loretan avslutade klättringen utan syrgas efter 39 timmar och tog sig ner på tre timmar.
Världsklass i fråga om repetition.

1995: Alison Hargreaves använde endast sina egna tält och sin egen mat, men hade naturligtvis vägledning i form av fasta rep, fotspår och stegar på delar av Nordryggen och t.ex. *Second step* längre uppe. Det kallades för *Unsupported/selfcontained*.

1990: Tim McCartney-Snape följde utan att använda syrgas Mikael Reuterswärd till toppen a Everest .

1996: Veikka Gustafsson tog sig till toppen utan att använda syrgas. Både herrarna var utan sherpa-tillberedning av frukost och bajsade inte i andra expeditioners tält.
Som många andra.

1996: Göran Kropp använde osjälvständigt andras tält och var aktiv i expeditionsstil med spanjorer närvarande. Blev besparad ca två timmars insats att smälta snö till dryck, vilket ”hemsamariten” Ang Rita Sherpa gjorde. Gick i spår efter 12 personer, hur långt upp han kom, är en fråga som jag velat diskutera i media länge. Han blev anvisad plats i sydafrikanernas tält, där han bajsade. Är dokumenterat osann i SCOOP. Överraskande användes efteråt uttryck som ”solo”, ”av egen kraft” och ”Jag klarade det”. Efterföljande har Kropp av journalist kallats för ”världsklättrare”.
(på www.k2konsult.com/pdf/100925/Serie%20A.pdf sid 13 finns mer info.)

1996: Längs de fasta repen m.m. gick Hans Kammerlander till toppen via Nordryggen på 16 timmar och 45 minuter och returnerade till Rongbuk med skidåkning/ett antal passager med skidorna på ryggen på under 24 timmar. Jag har endast ohört det omtalat som ett tids-rekord. (*Climbing* 188)

Med syrgas:

1952 nådde en schweizisk klättrare och Tensing sherpa 8 590 m på South Col leden (ca 15 meter högre än vad Norton lyckades med utan syrgas 28 år tidigare)

1953: Tensing Sherpa och Edmund Hillary når toppen. Självfallet var de sista 100 meterna upp till Sydtoppen och traversen vidare upp över *Hillary step* nytt land.

1960: Kineser tog upp britternas mångtaliga försök under 20- och 30-talet på Nordryggen, och uppgav att Wang Fu-chou, Kombu och Chu Yin-hua nådde toppen på natten. Med tanke på att Leo Holding i Göteborg 2007 fann, att det var en trevlig promenad ovan om *Second step*, är det ganska möjligt. Kineserna hade hög grad av målfokus. En av dem plockade av sig kängorna för att via kompisens axlar överkomma *Second step*, och förfrös fötterna

1963: Amerikansk expedition började också i Khumbu, byggde upp en led på Västryggen. Från läger 5 gick Willy Unsoeld och Tom Hornbein ut på Nordryggen och upp genom *Hornbeins couloir*, tillbaka ut på Västryggen och via klättring (som de inte önskade göra neråt!) upp till toppen 22 maj. De skulle där ha mötts och vägletts ner av L. Jerstad och B. Bishop, som via South Col dock redan varit uppe och vänt. Hornbein och Unsoeld hade dock färsk fotspår att följa ner till strax under Sydtoppen, och kunde där ”bivackera” med de andra två, som var något medtagna.

Enligt bl.a. Doug Scott den starkaste syrgasbestigningen av Everest. Världsklass.

Jim Whittaker och Nawang Gombu nådde toppen via South Col 1 maj.

1975 gjordes Sydvästväggen med en megaexpedition. Doug Scott och Dougal Haston nådde toppen 24 september, sedan Peter Boardman och Sherpa Pertemba den 26, och kanske även samma dag av M. Burke, som försvann ensam.

1979: Jugoslaver gick från Lho La hela Västryggen. Mer klätterteknisk komplicerat än Hornbein och Unsoelds vägval 1963, men minst ett fast läger mer på ryggen. A. Stremfelj och J. (eller N.) Zaplotnik nådde först toppen, två dagar senare nådde även Sherpa Ang Phu, S. Belak och S. Bozik toppen.

1980: Den första vinterbestigning görs av L. Cichy och K. Wielicki 17 februari via South Col. Världsklass.

Sydpelaren (också från Khumbu) gjordes senare samma år. På ca 8 200 m höjd klättrade Jerzy Kukuczka **syrgasfritt** teknisk sett en svår klättring (5-?) på en passage, som sedan försågs med fasta rep. Denna passage är troligen den konkreta orsaken, att flertalet med tillstånd till Sydpelaren sedan 1980

valt att ta lättare vägar – Geneva spur eller South col – i brist på Kukuckzkas klättertekniska förmåga under pressade förhållande.

När A. Czok och Kukuckzka 18 maj klättrade till toppen använde de syrgas från ca 8 000 m upp till 8 700 m. En stor prestation.

1982: Ryssar med 10 höghöjdsbärare gjorde en nytur mellan 1975's Sydväggsled och Västryggen. 11 ryssar nådde toppen, bland dem Vladimir Balyberdin. (E. Myslovsky, Balybberdin, M. Turkevits och S. Bershov var de första, uppe 4 maj)

I vår samtid har ryssar gjort en teknisk svår nytur m 6- klättring på ca 8 400 m mellan Hornbein Couloir och Great Couloir, dvs på nordsidan. Minns det som år 2006.

1990: Mikael Reuterswärd gick främst som den enda svensken hittills utan sherpas och bärande själv på all sin använda syrgas från sista lägret, till toppen. Oskar Kihlberg fick den syrgas, som Reuterswärd hade övers i sin "lilla flaska", när de på Reuterswärds nerstigning möttes nedanom Hillary Step.

Intervjun med Reuterswärd finns på <http://www.k2konsult.com/pdf/117.pdf>
Enligt min bedömning den starkaste svenska prestationen på "Yak-trail".

1991: En tung svensk expedition med solid sherpastöd etablerar sig på Japanese-/Hornbein-couloirs. Två sherpas når toppen. Lars Cronlund får syrgas tilldelad av sherpas några hundra meter ovan om sista lägret, varifrån han ensam klättrar till toppen. Per walkie-talkie får han råd av en expeditionskamrat (med distansperspektiv från Rongbukglaciären) om vägvalet i toppartiet av Nordväggen och lyckades som enda svensk hittills nå toppen via en svårare led.

1996 gjorde Cathy O'Dowd i en sydafrikansk expedition en bestigning av South Col - syrgas och fasta rep mycket av vägen, sherpas hade i deras eller andras expeditioner etablerat mycket.

1999 gjorde hon under liknande förhållande "1960 Nordryggen" (andra "yak-trail") och är/var enda kvinnan som nådd toppen från två sidor.

I ett idrottsligt prestationsperspektiv baserad på kunskap om utvecklingen i Himalaya är prestationen låg.

”Cathy o’Dowd –stilen” (Expeditionsstil i närheten av eller som deltagare i kommersiell verksamhet) har tagit upp stort sett samtliga svenskare förutom Reuterswärd, Kihlberg och Cronlund till toppen.

Vill man ha andra förebilder för svensk Everest-”klättring” än de tre ovan, vore jag tacksam för saklig argumentation därför.

Det ska nämnas, att Tomas Olsson gick i skidbestigningskängor till toppen.

Rafael Jensen

Hierarki i definition av stil, ensamhet och leder:

Alpin stil

Att klättra från foten av ett berg/bergschrund till toppen i ett svep.

Lättviktsstil

Att etablera maximalt halvdelen av de läger/övernattningsplatser, som används på berget, innan man avslutar i *alpin stil*.

Kapsel-stil

Används främst vid teknisk/artificiell klättring på stora väggar.

Introducerades i Himalaya av Boardman och Tasker på Changabang 1976.

Expeditionsstil

Flertalet läger och varierande antal meter fasta rep etableras innan man går mot toppen.

Expeditionsstil med anställda Sherpas/höghöjdsbärare

”Klättrarnas” självständiga förfarande och prestation på berget avtar genom att de anställda utför sysslor, som vi vanligtvis gör själva.

Kommersiell Expeditionsstil/Expedition omgiven av sådana

Betalt arbetskraft installerar delar eller hela upplägget med läger och fasta rep. Detta har givet en blind man och en man med protes på båda benen möjlighet att som ”passagerare” nå toppen av Mt Everest.

Några av källorna:

High Asia/Jill Neates

Everest (1989 version)/Walt Unsworth

Everest No mountain for mercy/Broughtin Coburn

High Exposure/David Breashears

The Climb(?) eller *Anatoli Boukreev - Head Everest expedition guide*/G.Weston de Walt & Anatoli Boukreev

No shortcuts to the top/Ed Viesturs

My Vertical world/Jerzy Kukuckzka

Drömmen om Everest/Calle Froste

Everest den hårda vägen/Johan Lagerström
Everest – udfordringen/Klavs Becker-Larsen
Böckerna om/med Göran Kropp och Fredrik Sträng
Bergsport och några *Climbing* och *Climb* m.fl. klättertidsningar
Föreningen grävande journalisters tidning *Scoop* nr 3 i 2001 samt flj. nr
Bilagorna till mina motioner, inlämnade SKFs förbundsmöte 2002 knappt ett
halvår innan Vantage
Kontakt med många klättrare genom åren

Sedan mitten av 80-talet har jag varit medveten att flertalet länder i Asien är
korrupta, ta ev. del av den ekonomiska delen det på t.ex.:

www.nepalmonitor.com/2009/11/nepal_143_in_corrupt.html

www.thehimalayantimes.com/fullNews.php?headline==Nepal%27s+corruption+index+falls&NewsID=263125&a=3